

Vadászsportot üzök

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

című egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-
évre 3,50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

Érdekes ujdonság!**A mai magyar művészet
Képzőművészeti anthológia**

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAJ GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban.

Most megjelent
érdekes ujdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Írta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Költözökösöknek nélkülözhetetlen a
lakásbérleti szabályok ismerete!

**LAKÁSBÉRLETI
SZABÁLYOK**

Összegejtette és magyarázta
Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakás-
bérleti szabályrendeletének hiteles szövegét
és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapu-
zárási, víz- és gázsabályokat. Teljes jog-
gyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenlutt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-
Társulat zsebkijadásának gyűjteményében.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

**A magyar katona
aranykönyve****A MI
HŐSEINK**

Katonáink hőstettei
a világháborúban.

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadileveljár osztályfőnöke.

Köszömködték:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtisztár-alezredes
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

33. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 13.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármező-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

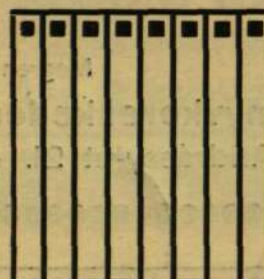
Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

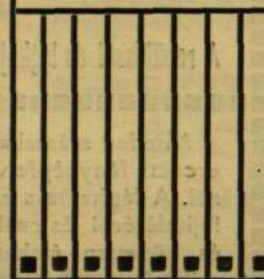
Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A Világkrónika-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postai meg-
határozott viteldíj is esztolandó.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

**Olvassa a
hirdetéseket**

A Magyar Könyvtár**kaszetta kiadása.**

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64 elbeszélést
tartalmazza **10** kötetben,

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

**MAGYAR KÖNYVTÁR
A FRONTRA!**

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

CSAPATAINK MEGMÁSSZÁK A SZIKLAMEREDÉKEKET.
AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Jely Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTH MÁVH S J LISZ.

(Folytatás.)

— Szerették itten? — kérdezte Edit és a mint a nagy darab nőre nézett, már nem esukta be a szemét, gyöngébb és kisebb alakja tele volt parancsolással: most sok, sok jót róla, dicséred a mennyire csak dicsérheted.

— Olyan kedves, udvarias ember volt, hogyné szerették volna. Látszott rajta, hogy nagy úr és az is, hogy olyan jó, mint egy gyermek. Először furcsa is volt, Elize és a fogadósne, meg... én is sokat nevetünk rajta, olyan nagyon meghajolt és gyakran és nekünk akár-hányszor előre köszönt. Egyszer megcsúsztam a lépcsőn és a kávé edényt összetörtem, gazdám vörös lett és kiabált, majdnem megvert és akkor ő leszaladt, megveregette a gazda vállát, olyan nyájasan tudta mondani, a mint összehúzta a száját: — Oh macht ja nichts, das macht ja nichts, — hogy még a gazda is elhitte neki, különösen mikor ki is fizette a kárt. Nem tudtam meghálálni... és fehér kötőjével itatta bőven ömlő könnyeit. Olyan szépen beszélt csehül. Egy német könyvet itt felejtett, elvittem a kamrámba.

Edit felugrott. Hozza el, oh hozza el, drága Káti. És Káti hozta. A piros fődélen piczi tavakban állottak a könnyei, melyeket útközben ejtett rá.

Edit türelmetlenül, kapkodva kezdte lapozgatni, szinte újjongva örült a piros czeruzás alhúzásoknak. Észre sem vette, mikor tünt el Káti.

Ebédhez hívták. Még senki sem volt a fehérpadlós nagy szobában, csak a bácsi az újságjával. Kopasz, fehér falak meredtek rá, csak a középsőn volt kép, nagyon színes Mária, olajlenyomat. Czifra aranykeretét színes selyempapír és havasi gypár díszítette. Állt előtte Edit, szinte kereste Valodja tekintetének emléket.

Aztán a zongorához ment. Biztosan játszott rajta, bizonyára többször is, talán a Chopin gyászindulót is, mint a nyáron. Leült, hogy eljátsza a Chopin gyászindulót s úgy fogja játszani, a hogy eddig soha... Leitötte az első akkordot... lehanyatlott a karja. A zongora rossz volt, nagyon rossz. Az akkordból ki-maradtak az elnémult billentyűk hangjai s a melyek szóltak, csunyán elaggyott, rekedten csufondáros hangon kezaggták szembe Editet a gyászindulójával...

Még a finom, könnyű ételekből álló ebéd is emlék Edit számára. Vajon szerette ezt, vagy azt Valodja?... A cseh leány szolgált fel, csak néhány ember, egy család érkezett még a teremben.

— Szegény kis leány, — mondotta a bácsi, nehéz ezen átvergődni. Hogyan szerethetnek összeköttetést egymással, majd megválnak. Szeretném azt mondani, a mit a fiam szokott: minden mindegy. De... nem tudom, én ezt sohasem éreztem.

Editnek jobban esett ez, mint az üres vigasztalás, de csak szemével hálálkodott... Délután útnak indult Kátival, be akarta járni a községet, Valodja kedves helyeit.

Csöndesen esett a hó, csikorgott a talpuk alatt. Kis hidon mentek keresztül, alattuk csevegett a be nem fagyott, gyors patak, mint gyermek, ki nem veszi tudomásul a nagy szerencsétlenséget... Mentek az egyenletesen emelkedő fűtözán. A házak keskeny oldalukat fordították erre, háromszögű homlokukon, mint szabályos redők barnállottak ónémet módra fektetett gerendák.

— Mikor megjött a tiszt úr, — csevegett Káti, — idősebbnek látszott, mert szakálla volt. Szakálla... Edit nem tudta elképzelni.

— Aztán, mikor levétette, láttam, milyen kedves az arca.

Fölértek a «Schöner Aussicht». Keskeny út kanyargott a hegy oldalán. Könnyedén összerótt padok és asztalok mellett haladtak el.

Nyáron... Itt, vele. Gondolta Edit. Fordulónál álltak meg. Megökött az óriás fenyők, nemesen ívelt, prémes ágaikkal. Előttük fehér mélység és fehér magasság hermelin paláttal, olyan megragadó, hogy Editnek vágya támadt, hogy letérdeljen. Megeszkolta az olvasót. A cseh leány felsikoltott, azt hitte, le akar ugrani. Pedig nem gondolt erre, annyira érezte most a felhők közt fent, a havon lent, s magában az istent, mintha minden lehetetével őt szívna be. Igen, a szenvedések istene mindenütt jelenvaló.

Mentek a vizesés mellett, sárgászöld, csillogó és áttetsző volt, mint valami szép, intelligens szem és könnyekben tört meg, fehér gyöngyökben, mint mesebeli királykisasszony szeme.

Apró kavicsokon vízerecske kigyózott a szakadéokban, a hol nyáron annyi lehet a ciklámen. Megnézték az utat, melyen a szomszéd falucskába sétált át többször Valodja, néztek a temető felé, csilingelt a kápolna hangja. Találkoztak a pappal, megismerkedett vele s töle is hallotta, a mit különben is tudott már.

— Oh az a kékfestő polgármester, — lázongott magában.

Az emeletes, hősínre meszelt iskola mellé értek. A szelelők nyitva s azokon át kiütöttek a hangok. Élesek, vékonyak, hangszálfeszítők, katonások. Katonavézenyszók gyorsütemű kis paródiái.

— Zweimal zwei sind vier!

Aztán másik, gyöngé árnyalatú különbséggel:

— Zweimal zwei sind vier!

S a harmadik és a negyedik. Mint az orgona sípjai közül a vékonyak. S a mester ugyanazon átemre ütötte botjával az asztalt.

Edit, szinte úgy érezte, hogy nagyon régi időben él, fehér, hajporos fővel, tunikában, tőpánkában. Típege jár, illatfelhőben úszik, mögötte a szobaleány legyezőjével s bent az iskolában mintha régi óra is ütne: kakuk!

— Zweimal zwei sind vier!

S aztán az óra kis nyekergés után susogva kezdene halk, pastellszínű menüetbe.

Vörösképi, rezessorú, kövères férfi nézett ki s köszönt. Edit viszonzta s megegyeszer meg-nézte, a mint ott állt, két keze nadrágszébén. Milyen más is a régi iskola, mint a milyent mi szeretnénk.

Már kórusban sivitott a levegőn át:

Zweimal zwei sind vier! — harszi riadó ritmusban, altató dallammal. Edit szinte csodálkozott, hogy az orgonista nem is fújtatja hangszerét.

Valodja az iskolában is töltött pár órát, jelentette Káti. No, csak nem gondolt engem a sörkedvelő helyébe... Valodja!...

Zweimal zwei sind vier!... sind vier... sind vier... csengett a fülében elnyújtva, elhalóan

Szelid arcú parasztek jöttek szembe, mind köszöntek.

Visszatértek a fogadóba. A mint felért Edit a falépcsőknél, kitört rajta a fáradtság. Arczán a sápadtság szürkés felhője, a lelkében egy kép: sötétzöld fenyők, smaragd füvek, ciklámen, erika dúsan, dúsan, bozótok, áfonya, eper, csörgő zöld patak, ficzkándozó pisztrángok, vidám ég, szent eső és Valodja, felemelt fejével, mosolygón a legszebb úton, két hegyekkel, vöröslő nappal a háttérben.

De csengősen közeledett a szán. Mélabúsan csilingelt, olyanformán: Zweimal zwei sind vier...

És a vonatkerekek is ezt majsolták, ropogtatták és az öreg pár szeme is ezt dúdolta, a mint szomorkásan összenéztek, mikor neki jó-éjszakát kívántak.

— Beh sokan tudják az én szegény titkomat, be sokan, — kesergett Edit szobájában és rá-lehelt a frissen kivirult jégvirágokra. Kint kékes fehérben fénylett az élet álomszerűsége, a

kocsiúton sáros habarcsosá szennyesedett a hó. Erőszakosan és szivárványosan tüzték szemébe hosszú fénytűiket a Schlossberg lámpái...

Itthon enyhe napok jártak. Bársonykék, zöldeskék, azurkék, mélykék foltokban csilant elő az ég, felhősomók, puha fátvolfelhők simultak reá. Kéken, szürkén, zöldeken, minden csöppjét rezegtetve nyúlt el a Duna, a lilás, lány-rózsaszín hárfák ívei alatt, ilyen volt messziről a Lánchíd nyers színe s rózsaszín tükrös foltokat hullatott a vízre, mikor javították.

— Szép karácsony, — sopánkodott egy nő hang a villamoson s a szerbiai vereséget tárgyalták az emberek. Valaki a délvidekről jött és mesélt. Az arczok, a hangok, a mozdulatok láthatatlan sebeket tártak föl, sebesült, főbe kölintott volt mindenki; remények, vágyak, gyöngeségek és lehetetlenségek harcmezéjéről megtért emberek, lelkük ruhája tüzesőben ázott, szárították vigaszokkal, reményeknek újszülött erejével.

— Jaj, elszakított tőlük ez a pár nap, — sóhajtott megdöbben Edit, milyen mást akartam, jaj, hogy ilyen fájó hírekbe zuhan-tam le a családás mélységéből. Valodja!... Isten veled... Most megint az ébredés jön, ha lehet. Apolni fogok megint... Miért is mentem el?... Miért nem mentem hamarabb. Miért, hogy a levelém nem találta Bécsben Halmy bácsit?... Hát én ilyenkor is a magam kis ügyeivel... Miért is kell törődöm egy oroszossal?... Margit, ha tudnád, mit viselhet el az ember... Jó neked... apolni fogok megint... minden képességgemmel...

— No de akárhogy, szolt egyik erős férfiang, — ez baj, de a döntés odafönt lesz az oroszossal...

Lánchíd! — szavalt a kalauz.

A villamos megállt, aztán megindult, órlómorzsoló, rozsdás sárkányfogai közt sivitott: Zweimal zwei sind vier. És kegyetlen, ideg-karcoló, szörnyeteg fogcsikorgatással besiklott a kis alagutba...

XIV.

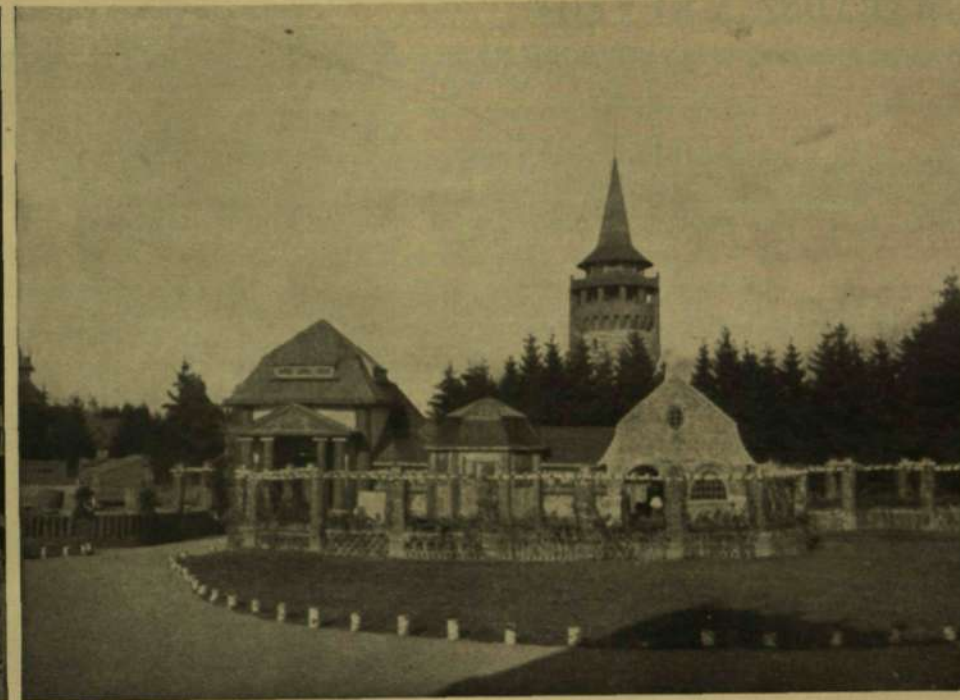
Egy zavaros lelkű, elkeseredett ember, annak a regénynek hőse, a melyet a tizenégy éves Edit félig elolvasott, mielőtt lefeküdt volt. — elhatározta, hogy véget vet a világnak. Felrobbantja ezt a rongyos, minden gonosszal vastag rétegben fedett földet. Nem a regényben határozta el, hanem Edit álmában. Az ember megtalálta a világrobbantó bombát s el-ásta. Tán csak Edit sejtette, hogy mi következik, remegett benne a pusztuló világ remegése. Egyszerre valami borzasztó érzés, egyetlen villanásnyi, aztán semmi. Ebben a pillanatban megszűnt az álom, tehát úgy érezte, mintha nem élne, mert nem érezte, hogy él. A másik pillanatban megint ráeszmélt önmagára. Nem ébredt fel, hanem tovább álmodott. Más csillagban látta magát, angyalok háta mögött. A puhaszárnyú leányok kihajoltak a csillag ablakán s nézték a roppant tüzijátékok, á földnek lángos szertepattanását. Edit érezte fejében a kábultságot. Aztán oszlani kezdett ez, odalent romokon ült a esend.

— Száz év elmúlt, — mondták aztán az angyalok, — ni-ni, alakulni kezd újra a föld. És csakugyan. Életté lett a esőnd, nyüzgés támadt a romok között, nézte, két szárny közt kihajolva, már gömb volt a föld s egy nagy termet látott, padlója telehintve apró velődarabkákkal. Jött a világrobboló, színeket öntött mindenikre s megelégedtek belőlük az emberek.

Agyvelőből... Így álmodta akkor, pedig régen volt, még gyerekleány korában. Így álmodta végig, aztán fölébredett s ezt az álmát el nem felejtette. Mikor a háború kitört és mikor elmúlt, gondolt ez álmára, mely olyan

Hadsereg-pavillon, tervezte Medgyaszay István, építette Kocsis Iván hadnagy.

A hadiépítés pavillonja, tervezte Maróthy Kálmán őrnagy, építette Kocsis Iván hadnagy.

A 2-1K HADSEREG LEMBERGI HADIKIÁLLÍTÁSÁRÓL. — Kobek Kornél országgyűlési képviselő, főhadnagy felvételei.

naiv képekben rajzolódott s mégis olyan komoly és különös, pszichikai és fizikai ingerekkel és érzetekkel zörgetett be, hogy sem kifejezni, sem elfelejteni nem tudta... Végig álmodta és mégis korán ébredt fel, mert: vajjon ő ott maradt a csillagban szemlélné, vagy vissza került a tüzes labdára élőknek?

— Es ha az élet élje lennék, lehetnék, akarnék lenni, tündökött, hol is volna az én helyem? — Valodja elhallgatott, mióta hazakerült, a háborúnak két év óta vége, ha tárgyalások folynak is még több irányban. Az orosz asszonynak írt Velenczében megadott címére, válasz nem jött. Él-e, hal-e Valodja, neheztel-e, nem tudva, mennyire nincs oka, vagy felej-

tett?... Felejtett. Szinte matematikai bizonyosság. Hirtelen aludt ki minden lángoló rajongása, miért állhatna Edit sokáig azon az oltáron, mely úgy cserélgeti képeit? Ép ő, ki a maga feláldozásának hidegét lehetne a lángokra? Az oltár bizonytalan pozíció.

Hát most hol talál megművelhető területet, mely reá vár, a hol igazán szükséges az ereje? Nem élhet, ha nincs céltudatos munkája, valódi hivatása. Belevész abba a mérhetetlen, puha ködgomolyba, mely elfedi előle a világot, mely körülöleli Valodjának távolban nagyobodó, szinesedő alakját.

Még egyelőre nincs szó Edit hivatásáról, egyetlen nagy öröm tölti be a családot, Gábor, az

(Folytatása következik.)

KÖVÉSS HERMANN VEZÉREZREDES, HADSEREGPARANCSNOK, VEZÉRKARÁVAL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

MARADSZ, A KI VAGY.

Elbeszélés. — Irta KUPCSAY FELICZIÁN.

I.

A Dunapalota-teraszán, terített, virágos asztalka mellett csevegett a jókedvű társaság: elegáns, antilopbőr-czipós, gyémánt butonos és gyűrűs asszonyok; néhány férfi, civilek, katonák.

Szóba került az a téma is, hogy a háborúban, a csatamezőn a katona lelke eldurvul-e, vagy megfinomodik?

Voltak pro- és kontra nyilatkozatok. Minden elképzelhető vonatkozásában feszegették ezt a sokat vitatott aktuális kérdést. De meggyőző érvelés nélkül... Persze, azok beszéltek többnyire, a kik itthonról, a távolság függőnye mögül nézték a háborút, vagy a kik csak a front mögött dolgoztak és nem a tűzvonalban. Mégis az volt az általános vélemény, hogy a háború határozottan etikailag is rombol.

Épen kapóra jött Tasnády hadnagy, Tasnády Pali! Ő már volt a tűzben, Limanovától Bródyig vezetett. Szegény fiú! Orosz golyó kilötte a balszemét. Fekete selyemszalag borítja a helyét.

Kedves mosolygású ajkai, fehér fogsora s megmaradt derűs tekintetű jobbszeme, valami megmagyarázhatatlan vígságot hoztak a társaságba. Érezték, hogy rendkívüli ember s mégsem néztek reá úgy, mint valami merev, páncélba bújt hősré. Szerették volna megölelni, mint jó pajtásukat, mint valami nagy, romlatlan gyermeket.

— Igen, Tasnády, maga egyedül kompetens, maga ott volt, benne volt, nyilatkozzék hát: durvít-e a háború, vagy nemesít? Mit érez magán, a maga lelkében? Milyen változást?...

— Hát mit is mondjak? — felelte meglepetve, mikor bizony én ezzel a kérdéssel eddig nem is foglalkoztam. Azt hiszem: a katonákat ilyen kérdés nem igen nyugtalanítja... Hogy durvít-e, javít-e a háború? Hogy elvadulnak-e tőle a lélek hajlandóságai, vagy az ellenkező történik-e?... Ki tudná ezt megmondani?... A lélek kiismerhetetlen. Mindenki legfeljebb a magát ismeri, úgy a hogy' — s még azt sem biztosan. Úgy vélem mégis, hogy maradandó etikai változást a gránátrobbanás, tűz, öldöklés, haldoklás és sebesültek látása és nyoszörögése nem idéz elő. Háború után minden visszazökken ősi mivoltába; úri lesz az úri lélek újból s a gazból nem lesz angyal, de még félangyal sem. Ez az én véleményem... Tíznel több borzalmas ütöközlet viharzott át a testemen, a lelkeken s nem lettem más, mint a mi voltam. Vagyok, a mi voltam. Mindössze egy szemmel lettem könnyebb s egy érdemkereszttel nehezebb. Ez is tehát kiegyenlítődött.

— Szóval: a háború nem érinti gyökerében a lélek, a szellem birodalmát?

— Nem, — válaszolta Tasnády határozottan. Én legalább nem hiszem. A lélek öröktől fogva ugyanaz, megváltozhatatlan, a minthogy semmi-féle földrengés, pusztulás, égszakadás sem érinti a világműködés szívódobbanását. A lélek a vérünkben van s az a vér ebből a szívódobbanásból kapja lüktetéseit... Mondom: eddig legalább nem éreztem, hogy valami változás történt volna bensőmben akár jó, akár rossz irányban. Vagyok a ki voltam s azt hiszem: olyan is maradok. És áll ez a többi sok millió katonára is...

— És milyen maga? — kíváncsiaskodott egy hölgy a társaságból.

Tasnády helyett egy másik hölgy felelt:

— Most, hogy csak egy szeme van, még érdekesebb, még bájosabb. Hallja Tasnády, magának egészen jól áll ez a félvakság. Valahogy stílusosabb.

Tasnády mosolygott. A megjegyzés kissé frívólán hangzott.

— Hölgyeim! Lám, lám, önök sem változtak semmit a háborúban, idehaza. Épen úgy beszélnek most is, mint háború előtt; olyan stílusosans. Pedig...

Ezt azonban csak gondolta Tasnády, de nem mondotta ki. És még sok egyebet is gondolt, látván a hölgyek remek gyűrűit, briliáns fülöngőit és drága, magas szárú cipellőit.

FÉNYSZÓRÓ. — Sauer Hugó felvétele.

II.

Nemsokára szétoszlott a társaság. Egy darabig másodmagával, egy főhadnagy barátjával, ment Tasnády a Ferencz József-hídig. Ott aztán elváltak. Tasnády várt egy villamos kocsira; sietett vissza, hazafelé. A megálló helynél mások is vártak; egyre többen gyülekeztek; sokan már türelmetlenkedtek is. Tasnády nekidőlt a Dunapart vaskorlátjának és nézte a jövő-menőket, a Vámbáz-tér tarka nyüzsgő közönségét. Úgy érezte: mennyi sok szepet, mennyi színt, életet láthat az ember — egy szemmel is! És ebben a gondolatban bőséges vigasztalást talált az őt ért nagy veszteségért.

A tömegből hirtelen felbukkant egy katona délezeg alakja, de minő rémséges, rút arccal! Nem is volt arca. Orrát, száját legyalulta ellenséges gránát és hasonlatossá tette a sírbeli csontkoponyához. Tasnády szíve elszorult. A csatamezők konfliktus és zörögve döcögő társzekerék között, gógós biztonsággal repültek tova. Életveszélyes volt az utcai forgalom s a járdák tömve rohanó, sétáló, törtető néppel. Honnan jöttek, hová mennek? Senki sem mondhatta volna meg. Csodának látszott, hogy ennyi sok ezer tudónek a levegő még élenyt adhatott...

Tasnády szeme mindent meglátott: szepet, csúfot, egyaránt; de különösebb emócióit most semmi sem keltett benne. Öntudatának tükréből még mindig rávigyorgott a szegény rút katona maszkja s a szíve halkán nyoszörögte: borzalom, borzalom! Szerette volna lecsukni a szemét, hátha a kínos képtől így megszabadulhat. De ez sem használt semmit. Akaratlanul újra meg újra kihajolt a villamosból s nézte, firkészte, hogy a rút katona merre megy és látta: a mint a Vámbáz-téren a járdára lépett és jött lefelé, az Erzsébet-hid irányában.

A villamos épen a hidvelek alatt robogott tova. A hidtő alatt elhúzódo járdán két úri hölgy haladt a Vámbáz-tér felé, épen szembe a rút katonával. Egy idősebb asszony s egy még egészen fiatal újdonsült asszonyka az anyaság szent állapotában. Anyaságának megszentelt formáit nem rejthette el a természetre boruló egyszerű selyemluszter alkalmi ruha. Halovány arca derűs volt, majdnem gyermekesen bájos és a szeméi bámeszan néztek a világba, mint valami jóságos csodára, melyből számára kipattanik a várva-várt boldogság s örökké tartó öröm néhány hónap múlva.

Tasnády szeme mindezt látta, észrevette és megérezte egyetlen szempillantás alatt. És össze-rezgett és a lelke felsikoltott: — Oh szerencsétlen! Látni fogja a rút képi katonát, szembe-találkoznak, elkeülhetetlenül és reá fog nézni,

elbámul és megiszonyodik és az új élet fakadó bimbóját letörheti az iszonyat, vagy eltorzítja és eleven szörnyet szülhet az anya s egy okos, szép kis magyarral ismét kevesebb! A gondolat behasított mélyen a szívébe, mélyebben, fájdalmasabban, mint mikor a hős nagyokat halálos rohamra lendülni látta Galicziában... Hangosan vert a szíve s az ajkai megremegetek: — Nagysád! Nagyságos asszony! Forduljanak hamar vissza! Meneküljenek! Belerohannak a legnagyobb szerencsétlenségbe. Nem látják? Nem érzik? Ott van, jön, épen szembe jön, a rémséges vigyorgása...

Kiáltani kellett volna, de nem tudott, nem mert. Minden hangos szó megijeszítheti! Csak óvatosan, isteni gyöngédséggel lehet itt menteni.

A villamosvezető fékezett. Új megállóhely következett.

Tasnády gyorsan leugrott a még mozgó kocsiról s megmagyarázhatatlan indulattól hajtva a két hölgy után rohant...

III.

Utolérte. Mögöttük maradt... Hangosan, szívélyesen köszöntötte őket, mint régi jó embereit: — Kezeiket csókolom. Hová, merre oly sietősen? Észre sem akarják venni a szegény rokkant katonát... Hogyan?!... Nem ismernek?! Persze, megváltoztam!... Tasnády vagyok. Tasnády! Hadnagy, honvéd; ónagysága kedves férjének barátja... Találkoztunk a Bugnál. Üzenetet küldött. Sok, sok üdvözetet s hogy vigyázzon magára!!

A hölgyek megfordultak. A meglepetés kifejezése ült arcukon. Ki ez a hadnagy? S mit akar?... Kérdőleg néztek egymásra: ismered talán?... Zavart tekintetükből a tagadás beszélt.

Köszönését fejbiccentéssel viszonzták s a leendő fiatal anya mosolyogva próbálta elsimítani az inczidest:

— Tévedni tetszik hadnagy úr. Az én uram már nincsen a harcztéren, itthon van, szabadságon... Ott megy ni! Épen az imént váltunk el. Más valakivel téveszt minket össze... Se baj. Megezik...

— Lehet, meglehet, — szölt Tasnády mosolygást erőltetve s a háttérben közeledő rút katonára szegezte szemét... A rém még nem hagyta el a hölgyeket... Még fenyegetett... A mentő szerepét még játszania kellett. — Még egy kicsi percig. Míg odébb áll a rém. Aztán elköszönhetnek. — Lehet, meglehet, — ismételte Tasnády szavait. Akkor hát bocsánatot kérek. Annyiszor tévedünk! Úgy-e? Csupa tévedés némi ember élete. Többször tévedünk, mint találunk. De az ember nevet végül a tévedéseiben... Ha, ha, ha...

A rút képi katona közvetlenül a hölgyek háta mögé érkezett. A legkritikusabb pillanat!... A fiatal asszonyka olyan fejmozdulatot tett ebben a pillanatban, mintha hátra akarna nézni, mintha ösztönei a mögéje került szörnyűséget megéreztek volna. A legvégzetesebb pillanat! Ilyen pillanatok rombolják szét ezredévek kínos fáradságának az eredményeit.

Tasnády megszédült, megingott. Robajszzerű zúgást hallott, mint mikor egy hatalmas domporlik szét kifirkészhetetlen erők rengésében. Tekintete fennakadt a ragyogó kék égen...

Tarka madárka ferge repüléssel hasította át a levegőt. Puha tollat czipelt a esőrében a fiókák bölesőjébe. És Tasnádyból kitört az ujjongás örömhanga:

— Ni, galamb! Béke galamb! Látják? Feletünk!... Csőrében olajgallyal... Odafent! A boldogságos béke hírnöke.

Az asszonyok hirtelen felkapták a fejüket. — Hol? Merre?... Békegalamb?...

... A rút képi katona e pillanatban elhaladt mellettük.

... Tekintetük tekintetével nem találkozott...

A Tasnády szíve gyönyörteljes feloledástól repesett.

— Békegalamb? Hol? Merre? De hiszen az veréb!... A hölgyek furca, ijedt nézéssel mérték végig Tasnády hadnagyot. És gyorsan, rövid éjónapota-tal elbúcsúztak tőle.

Eliramodtak. Még kárt tehet bennünk. Szegény szerencsétlen! Alighanem elment az esze... Borzasztó ez a háború! Aztán még merje valaki mondani, hogy a háború javít!... Mikor az örült katonák csak úgy szaladgálnak, — és szánakozva néztek vissza Tasnády Palira.

A VÁROS.

A CASTELLO.

A HÁBORÚ EGYÉNISÉGE.

Az utolsó igazi nagy próbatétel korszakja a háborúzás művészetében a mostani legnagyobb a németeknek jutott ezéltől negyven esztendővel. Háborúk azóta is voltak. De az itközö erök méreteiben és természetében egyik se olyan, a mely nagy történelmi megállapításoknak adhatt volna alapot. Modern nagyhatalmak mérközése velük katonailag nem egyenlő értékű országokkal nem vált ki olyan *maximumokat*, a melyek elérik a világtörténelem magasságát. A búr háború nem igazolható meg Anglia számára egy új Wellingtont, a marokkói harcok nem követeltek Franciaországtól egy Napoleont. A legnagyobb próbát az európai nagyhatalmak közül Oroszországnak kínálta Japánnal való háborúja: de ebből a próbából a czári birodalom nem vált ki olyan hadvezérel gazdagabban, hanem néhány bálványval szegényebben került ki. Ott az egész orosz militarizmus szinte példátlan tökéletességgel megbukott a fővezéreltől egész az intendaturáig, szárazon és vizen egyaránt. Az angol hiúság aránytalan eszközökkel kivívott távoli sikerek alapján fogalmazott magának «nagy hadvezérelket», mint Roberts lordot és Kitchent: de abba a folytonosságba, a mely a gondolat önkéntelen munkájával sorakoztatja Napoleon neve után a Moltké-ét, ez érdemes urak közül egyiket se lehetett beleeröszkolni.

A világtörténelem eddig meghitelesedett utolsó nagy hadvezérelnek *Moltké*t tudtuk és minthogy az ő genieje a német hadsereg diadalaiban érvényesült, a világ első katonai hatalmának rangja Németország birtokában maradt. Ez adta a német militarizmus tekintélyét és nem hadtestének tömege, a melyet Oroszország fölülmúlt, nem is a szervezettsége, a mely híres volt ugyan, de nem utánozhatóan. Franciaország hadügyi költségvetése nagyobb erőfeszítéseket bizonyít a véderö fejlesztésére, mint a német és Oroszországnak a japáni háború drágán vásá-

rolt, de dúsgazdag tanulságai módot adtak ereje új szervezésében a legmodernebb elvek alkalmazására. Annival is inkább, mert Németország ellenségei a gazdasági eszközök határtalan készségét boosátották rendelkezésére.

A modern történetírásnak van egy igen érdekes és művészen szép tétele, a mely a háború temperamentumának és a nemzet vagy faj temperamentumának harmóniájával magyarázza a gyözelmet. A háború egyéniségének változása nyilvánvaló és kétségbevonhatatlan. Egészen mások az eszközei, mások a méretei a fejlődés különböző korszakai szerint. És e változások nagyon természetesen más és más tulajdonságokat követelnek a gyözelem biztosítására. Másokat a küzdőtől és fokozott mértékben a vezéreltől. Az egyéniség ezerféle hajlam, tulajdonság és látszólagos ellentét szintézise. Ezért szabatosan meghatározni a természetét szinte lehetetlen. Imponderábilak oly színeket és árnyéklakat adnak neki, a melyeknek a megjelölésére minden szó vagy nagyon halavány vagy túlságosan öblös. A háború egyénisége maga is egy abstrakció, de mint ilyen, jellemző tulajdonságai tekintetében mérhetetlenül gazdag. Ki gyözné elörsorolni mindazokat a vonásokat, a melyek által a mai háború különbözik a tegnaptól, a tegnapi a tegnapelötöttől? A melyeknek összesége tehát a háború egyéniségének, törvényeinek, igényeinek jellemző és uralkodó különbségét adja. Semmi se oly nehezen föltárható, mint maga az élet és speciálisan a história kutatójának a munkáját semmi se akadályozza és zavarja jobban, mint az időbeli távlat hiánya. A *jelen* káprázat és a legkivételesebb elmének is alig kínálja az objektív szemlélet egy oly magaslatát, a melyről az események mozgásának uralkodó irányait megfigyelhetvén, legalább *kifejtheti* a forrás-energiák törvényét.

Napoleon és Moltke háborúinak jellembe különbségei ma nyilván megállapíthatók azok számára, a kik a háborúzás törvényeit ismerik. Ök látják és már bizonyára meg is fogalmazták

a differenciákat és levonták belöle azokat a tanulságokat, melyek a hadviselés e mesteriségének újabb fejlődését képviselik. Az egyetemes hadtörténet elfogadott igazsága, hogy ezéltől négy évtizeddel a németek értették legjobban a gyözelem tudományát, a mi ama másik tétel szerint azt is jelenti, hogy a háború egyéniségének akkori temperamentuma a német faji temperamentummal volt leginkább harmónikus.

Egy szűken mért félszázad a történelemben nem nagy idő, de viszont ez a mostani háború minden eddigi elődjével szemben a példátlanul egész tömegét produkálta. A legszembeeszköb és példátlanulágok között: a *méret*. Több milliós tömegek mozgása és ezer kilométeres front olyan föladatok, a melyekkel se Napoleon, se Moltke nem találkozott. Már maguk ezek a méretek olyan új egyéniséget termettek meg a háborúnak, a melyek eleddig nem szerepelt hadvezérelsi tulajdonságok kilépését követelték a történelem színpadára.

Két esztendő tapasztalatai és tanulságai azonban egy kérdésre már megadták a feleletet. Mint negyven esztendővel ezéltől, ma is a *német* hadvezérel tudomány az, a mely a háború egyéniségével legharmonikusabb; vagyis, a mely az új és változott föladatok teljes magasságában van. Mindaz, a mit az oroszok Mandzsuriában tanultak és a mi kezdetben igen hatásosan érvényesült, nagyon gyorsan jelentéktelenné zsugorodott, kiegyenlítödött, söt elértéktelenedett, az *újnak* ama formáival szemben, a melyeket a német seregzérel és csataalakító tudomány produkált. A mi nagy, lényeges és gyökeresen ható reform, eljárás és eszköz a háború mesteriségébe bevonult, minden rajta lehet a jelzés: *Made in Germany*. Mi az, a mit *Hindenburg* vagy *Mackensen* ebben a háborúban a háború számára mint a gyözelem új törvényét alkotott, egy későbbi kor lesz méltató bírāja. Mi hálásan örülünk neki, hogy e genie napfénye a mi fánkon is érleli a diadal gyümölesét.

Szóllösi Zsigmond.

TELEFON-ÁLLOMÁS A DOLOMITOKBAN.

AZ OLASZ HARCZTÉRRÖL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársának fölvétele.

A szibirszi fogolytáborból.

Özv. Rostyné és Mihalóty ezredesné, a vörös kereszt hölgymisszió tagjai kíséreltükkel.

Fogolytábor Orelben, egy régi gyárepületben.

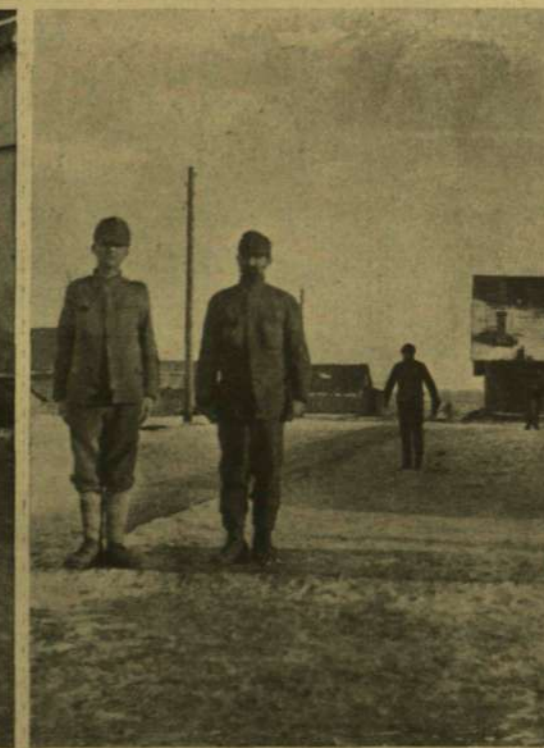
Karácsony estéje a krasznojarszki tábor tisztii barakjában.

Legénységii barak a krasznojarszki fogolytáborban.

Almasznaja tábor konyhaépülete.

A szibirszi új baraktábor.

A kazáni táborból.

MAGYAR KATONÁK OROSZORSZÁGI FOGOLYTÁBOROKBAN.

Özv. Rostyné Forgách Ilona gróné fölvételei, melyeket oroszországi utjáról hozott magával.

1. 3. St.-Quentinből vasut vitt Bapaume városába, a mely most az angol-francia offenzíva egyik célpontja. Az olvasó két képet talál Bapaumeről. Az egyik, az 1. számú a város déli részét mutatja be a toronyból fölveve, a másik a főutcával az északi negyedet. — 2. Bapaumból kimentünk a frontra, Fricourt irányába. Fleurs és Fricourt között a Maire háza a község házával együtt ily összelőtt állapotban volt 1915 július 23-án. A templom felé menet gránátok csaptak le és meg kellett állapodnunk. — 4. Arra felé már megkezdődtek a lövészárkok. Ilyen romhalmaz között, a mint ez a kép mutatja, kellett áthaladni, hogy elérjük a lejárót, a melyen túl már az árkok kezdődnek, a nagy-szerűen kiépített és széles német futóárkok. Ezek nyújtanak védelmet minden irányból futyulva jövő golyók és a magasban szétpukkanó srapsnek lövedékei ellen. — 5. Keleti irányban haladtunk, s onnan délnek kanyarodtunk. Majd rejtett utakon minden elképzelhető irányban mentünk, míg egyik falu határában egy eldugott táborhelyhez értünk. Ott táborozott az a német ezred, a melynek feladata volt, kimenni a frontra és felváltani a ki-

táradt bajtársakat. — 6. Ez itt a fricourti állás bejárata. Ma már ki lehet adni a képet, azt is meg lehet mondani, hogy mi volt, mert hiszen Fricourt angol kézbe került, de óriási angol tömegek feláldozása árán és a történelemben örökké hirdető a német küzdelem fenségét és a német katona dicsőségét. — 7. Végre elérkeztünk Fricourtba. A pusztulás loy képe tárult elénk, a melyet a nyugati fronton is ritkán lehetett látni. Egész háztömbök a földdel voltak egyenlővé téve, butordarabok voltak láthatók: e képből fogalmat alkothat magának az olvasó, hogy milyen lehet ma, egy év múltával, a harcok gyűjtőpontja, Fricourt. — 8. St.-Quentin városán húzódik keresztül az Oise-csatorna, a melytől alig egy órányira van az Ancre-patak. Néhány hajó még ott vosztegel a háború előtti időből, nagyrészt az angolok, a kik itt szenvedték legsúlyosabb vereségüket a háborúban, el-súlyoztatták. A csatorna medrét senkiesem tisztítják, s a háború után lesz dolguk a francziáknak, hogy ismét használhatóvá tegyék.

GÉPFEGYVERES A FEDEZÉKBEN. — Gara Arnold rajza a volhyniai harcokból.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

A zürzavar, a mely ezt a várost darabokra tépi, ez olyan állapot, a mely nem maradhat meg sokáig. Strassburg népe még a német föld nyelvén beszél — a bevándorlók közül senki se tudta ezt olyan jól, mint ő, a ki ezekkel a becsületes és melegszívű emberekkel oly hamar ismerős és bizalmas lett. A kofaasszonyokkal a zöld-séges piaczon, a mosónékkal odalenn az Ill mosóhajóin, a kékszemű, barnafürtös polgár gyermekekkel és a durva mesterlegényekkel Kis-Franciaországban... Hisz ezek mind németek — akáresak a potsdamiak. Délnémetek, az igaz, kissé más fajtájuk — de soha és semmiképp sem francziák! És a parasztok, a kik vásárokkor az utcákat előzönlök és ugyanazon az ősi tájszóláson beszélnek, mint a városiak, csak még egy kicsit erőteljesebben és bensőbbben... De itt vannak a többiek, az úri nép, a műveltek — tanuló társnői az Enseignementból... ezek egészen francziáknak érzik magukat, borzasztó nagyra vannak párisi toalettjeikkel, a melyekkel a szüleik teleaggatják őket — furcsa nevelési elvek ezek! — gondolta a fiatal karcsú potsdami nő, a ki szívében valóságos kis athénei, igényeiben és ruházatában azonban valódi spártai...

Szakadék ez, szétbomlás, zürzavar és észellenes dolog, ez nem maradhat meg sokáig. S nem volnánk mi, németek teljes jogunkban, hogy visszaszereztek magunknak ezt a régi várost, melynek kövei Németország középkori dicsőségét prédikálják és ünneplik? Nem — minden úgy van helyesen, a hogy történt — és még százezer jönnek talpig fegyverben — itt van Werder — ő leigázta Strassburgot, majd elkészül ezzel a Bourbakival is... Hős Werder! — ez volt Helén utolsó elboruló gondolata.

A professzor és leánya az egész második ünnepnapot a várakozás idegkinjában élték át. Kell hogy jöjjön távirat Jeantól!

Nem jött. S ha nyugodtan meggondolta az ember a dolgot, ezerféle magyarázat volt erre,

sőt, tulajdonképp az volt a valószínűbb, hogy nem jön hír... Ha a két bátor kiránduló elérte a cseljót, ha csakugyan be tudtak hatolni az ostromzónába, a dacosan kitartó száklabérek közvetlen szomszédságába, akkor el vannak vágva minden kapcsolattól az ország táviró hálózatával...

Végre is ezáltalán volt minden töprengés — nem maradt más hátra, csak a türelem.

A hivatal és a hivatás az ünnepnapon is magának követele a professzor egyre láthatóbban csütörtököt mondó erejét. Fogadószobájában tölöngtek a páziensek, a polgármesteri hivatalból pedig egyre jöttek a kérdések és iratok.

Csak késő délután állt be némi nyugalom s Kűz úr ezt a ma kéretlen és lehetetlen állapotot azzal próbálta legyőzni, hogy munkát csinált magának. Nagy halom elintézetlen magánlevelezést halasztott az ünnepnapokra s hűséges titkárnője, Cécile segítségével este lámpafény és szivarszó mellett nekilátott.

Egy hivatalos irat felbontásakor Kűz papa felkiáltott:

— Végre, Cécile! Végre eszükbe jutnak a faubourgi romjaink!

A bombázás okozta károk becslését intéző bizottság írása volt. Németül volt írva, de a professzor német nyelvismerete, legalább a mennyiben hivatalos okiratok kibetűzéséről volt szó, német hatóságokkal való mindennapos érintkezésében lassankint annyira kibővült, hogy a mai irat tartalmát különösebb fáradság nélkül ki tudta betűzni.

— Professzor doktor Kűz urat holnap reggel tíz órára tárgyalásra hívják a hely színére, lerombolt házai értékéről való tárgyalásra — magyarázta leányának.

— Hogy ennek a városnak a polgármestere vagyok, arról a bizottságnak, ügylátszik, sejtelve sínes. Na, ideje már... A középületek helyreállítását haladéktalanul elkezdték, az utcákat megtisztogatták és újonnan kövezték — a magánosok kárával eddigelé keveset törődtek.

— Cécile, Lehmann és Eggermann urak jóvoltából némileg németbarát hangulatban volt. Csitítólagnak mondta:

— Ne felejtse el, papa, óriási munka ez... Ha hivatalos minőségét hasznára fordította volna, ha jelentkezik és kéri ügyének kedvezményes

elintézését, bizonyára már rég rendben volna a dolog. Bizonyosan valamiféle sorrendben megy ez a dolog — Eberle néniéket már rég kihallgatták.

— Tudod, lányom, ezt nem szeretem. Kedvezményeket kérni hivatalos állásom alapján... Különbösen is meg kell vallanom, a házak ügyét egészen elvesztettem szemem előtt.

— Természetes, mindig feláldozta magát a közügyért és nem gondolt a saját érdekére...

— Ah Istenem, a fiunk miatti aggodalom — hát ez nem magánérdek?

Huszonhetedikének reggele sem hozott semmi-nemű hírt. A professzor mely gondokba borultan ment a kitűzött időben a Faubourg des Pierresbe.

Csakugyan úgy volt, a hogy a professzor mondta: minden középületen lázasan dolgoztak, a Palais de Justice megint teljesen régi fényében pompázott s átadása az új kormány igazságügyi hatóságainak közeli kilátásban volt. De a magánházak romjai most is, három hónap-pal az ostrom után, még mindig érintetlenül meredeztek a napfényes reggeli levegőben a tél szelid kezétől finom fehér csipkébe öltöztetve. Persze, ha az ember igazságos akart lenni, a háborúnak még vége se volt... ellenkezőleg, mintha egészen újból kezdődnek... tulajdonképp alig lehetett kívánni, hogy a németek már most kártérítést fizessenek a magánosoknak, mielőtt... mielőtt az annexió jogerőssé vált s a békeszerződések által megpecsételődött.

Mikor az orvos a kopasz, ablaktalan és füstől megfeketedett kimeredő falakhoz közeledett, melyek harminczévi lelkiismeretes orvosi munkájával szerzett vagyonának romjai voltak, egy csoport úriembert látott egy fényképező körül gyülekezve, a ki épen foltvételeket készült csinálni a házakról. Kűz professzor odalépett az urakhoz és megkérdezte, természetesen francziául:

— Bocsánat, uraim, a becsülő-bizottság tagjait van szerencsém az ingatlanaim előtt üdvözölni? Neveim doktor Kűz.

Az urak megemelték a kalapjukat. Egyikük, a bizottság szóvivőjének látszott, hanyagul előbbrelépett, rövid, rándulásszerű mozdulatot csinált a fejével és három szótogot recsegett, a melyek nyilván a nevét jelentették, s a melyeket

az orvos Ennemannak vagy Dennemannakértett. Köpezős úriember volt, világos kockájú vastag télikabát volt rajta, a mely fölé egy kerek prém-gallér volt lazán akasztva. Ez az úri ember leereszkedő hangon, németül egy kérdést intézett a professzorhoz.

— Bocsánat, uram, — mondta Kűz nagyon udvariasan francziául — sajnos, nem tudok németül.

A prémgalléros úr németül szólt:

— Eh mit, biztosan tud, csak nem akar...

— Nem értem önt, uram.

— Ugyan, megért engem egész jól. Keresztül kell látni az ilyen vastagbőrű elszasziakon — maguk valóságos képmutató társaság.

Emile Kűz csakugyan nem értett egy szót sem a német recsegető beszédjéből. A sárgakockásnak a magatartását, szándékosan lekicsinylő hangját, sértő semmibevevését azonban nagyon jól megértette.

— Uram — mondta nyugodtan elhárítva — nem tudom, ért-e ön francziául. Mindazonáltal, tökéletesen járatlan lévén a német nyelvben, nem marad más hátra számomra, mint hogy anyanyelvemen újra biztosítsam önt, hogy nem értem, a mit beszél. Hivatalos tárgyalásra vagyok ide meghíva; ha ön a becsülőbizottság megbizottja és komoly szándéka van velem tárgyalni, akkor kérem kell, beszéljen francziául. Mäskülönbösen nem marad más hátra számomra, minthogy eltávozzam.

— Très bien! Trée bien! — recsegett a hivatalnok. — Tudok ám én francziául is beszélni, ha egyáltalán nem akar máskép.

Egész folyékonyan beszélt francziául, tipikusan németes kiejtéssel, látszott rajta, hogy magántanulás útján sajátította el az idegen nyelvet.

— De hát nem botrány ez? Az ember itt agyonnyúzza magát ezekért a strassburgiakért, hogy kegyelemből és irgalomból kárunk megtérítéséhez juttassa őket, a melyet maguk akartak maguknak a saját mackasságukkal.

— Kegyelemből és irgalomból, uram?

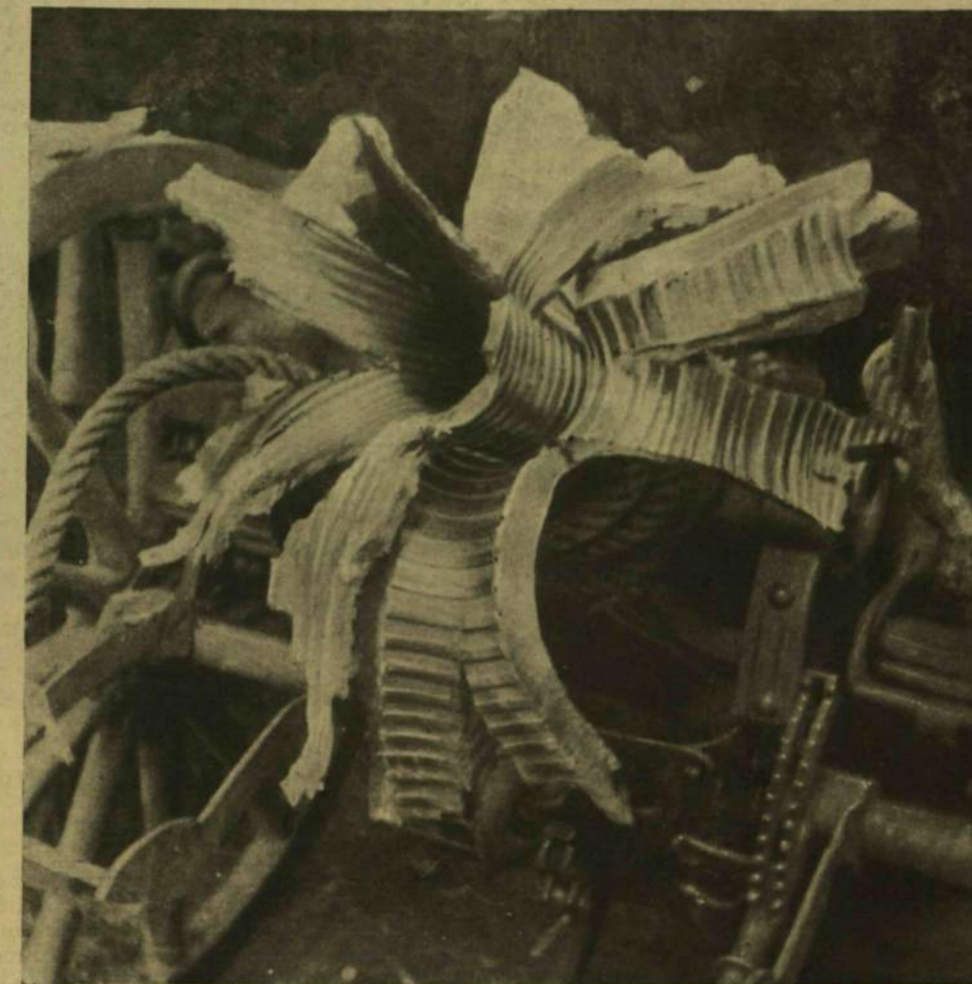
— De mennyire, uram! Avagy talán azt képzei, hogy van valami jogigénye? Ugyan kivel szemben? Velünk? Hahaha! Legfeljebb az excsászárjukkal szemben, a ki ezt az egész disznóságot csinálta. No, attól ugyan sokat tudnának kivasalni! Ott ül Wilhelmshöheben és a mi költségünkön élőködik. És ha még senki sem idézte törvény elé, ez csak azért van, mert számtalan hitelezője közül egy sem kockáztatja meg a költségét.

Diadalmaskodva nézett körül, alantasai köteleltségtudón helyeslő mosolylyal járultak hozzá főnökük pompás humorához.

— Tehát, ha veszdünk önkéért, csak kegyelemből és irgalomból, uram? — Mindenestre. Talán kétérdem benne? — Kűz úr könnyedén vonogatta a vállát.

— Nem térnék a tárgyra, uram?

— Nem térnék a tárgyra, uram?

IGY TESZIK TÖNKRE AZ ÁGYÚT, MIELŐTT AZ ELLENSÉG KEZÉRE KERÜL.

Ezután a bevezetés után hasonló stílusban folytak a tárgyalások a légett házak értékéről. A professzor értett az ilyen üzletekhez s elhozta magával a tulajdonjogi okiratait, minden egyes házról okirattal tudta bizonyítani, mikor és mily áron szerezte. Ennemann úr, vagy hogy is hívták, nem akart ezekről az okiratokról semmitsem tudni.

— Mi közünk nekünk ahhoz, hogy milyen bolond összeget fizetett ön annak idején az előbbi tulajdonosnak? Mi a házak valódi értékét becsüljük meg saját szaktudásunk alapján s ezzel az úgy ránk nézve el van intézve.

— És az elmaradt házbér? Ezt ki fizeti meg?

— No, talán még egy kis külön honoráriumot is akarna bezsebelni azért, hogy szives volt megengedni, hogy a házaizt ezéltáblának használjuk? Valahogy azt ne képzei, hogy most minden teketória nélkül készpénzt fog látni. Mi itt megállapítjuk a romhalmazok állapotát és ekkor miattunk újra felépítheti összelőtt viskóit.

— Hogy építem fel újra, ha nem utalnak ki pénzt rá?

— Hát akkor maradjon isten nevében, a hogy van.

Méregbe és keserűségbe merülten ment Emile Kűz a hivatalába. — Mért nem mondtam meg annak a fickónak, hogy Strassburg polgármestere vagyok? Úgy látszik, nem tudta, mert különben mégis csak más hírokat pengett volna... Dehát ezt nem bírom megtenni... Erdekes is volt, hogy egyszer megértem egy próbát abból a hangból, a melyen ügylátszik ezután kormányozni fognak minket.

Végül is Kűz professzor úgy érezte, alaposan megkönnyebbült attól a méregtől és csúfságtól, a melyet a német okozott neki. Az utóbbi napokban annyi előzékenységet és szivességet tapasztalt és fogadott el német részről, hogy kezdte úgy érezni, a gyűlölete és iszonyodása napról-napra oszladozik. Most megint a maga sodrában volt. Mindez csak politika volt, csak számítás. Nem a gyűzők részvételének köszönhette mindezt, hanem állásának. Hogy milyenek mások iránt, azok a túlnaról jöttek, azt hallotta mindennap és minden órában polgártársai panaszaiból. Lehet, hogy van néhány finom, nemes természet

LÖVÉSÁROK AZ OLASZ HARCSTÉREN.

KATONÁINK ÁLABRUCZCAL ARCUKON OLASZ GÁZTÁMADÁST VÁRNAK.

HARANGBÓL ÁGYULÓVEDÉK. — Egy budapesti toronyból leserelik a harangokat.

is a betolakodók között, — azért mégis csak ellenség, a haza leigázói — szabad őket gyűlölni egy jó francia egész megátalkodott gyűlöletével...

Mikor ez nap délután hazajött, Cécile egy táviratot nyújtott át neki. Egy Fontaine nevű helységből jött és így szólt:

— Hadbírósg ma elítélte fiát és társát egy évi fogságra. Büntetés enyhítése kegyelem útján nincs kizárva. Eggermann.

Apa és lénya egy pillanatig némán néztek egymásra.

— Papa, miért nem szól hát semmit? Papa! Hiszen meg van mentve — meg van mentve a mi Louisunk!

— Meg van mentve! — mondta az apa lassan. — Igen, az élete meg van mentve, de össze is van törve... Fogság, Cécile! Egy évi fogság! És ha kijön a fogságból, mi lesz akkor? Mi lesz belőle?

— De a kegyelem, papa! A porosz király irgalmas lesz — a maga kedvéért el fogja neki engedni a büntetést, vagy legalább enyhíteni fogja...

— Nem, Cécile, nem! Én nem fogok könyörögni... Louis pedig még úgy se, a hogy én őt ismerem. Csináljanak szegény fiammal, a mire a lelkük ráviszi őket. Én nem védekezem, nem is koldulok többet. Elég megálzattam magamat előtük, hogy megmentsem a fiam életét. Nem birom többé. A térdem, a nyakam megmerevült a sok koldulástól. Nem kell a kegyelmük. Övék a hatalom — hát hadd használják.

— Nem értem, papa — mi változtatta meg így a hangulatát?

Az apa erre elbeszélte összeütközését azzal az úrral... minek is hívják?

— Azt hiszem, apa, igazágtalan. Megértem, nagyon is sok mindent ment keresztül... De egyetlen illetlen ember miatt...

— Nem, Cécile, nem éről van szó. Mindanny hallanom kell a lakosság panaszeit... Bizonyos, hogy sok kitűnő hivatalnokot küldtek ide, a kik fényesen, önfeláldozóan dolgoznak. De mennél előbbre halad a bevándorlás, mennél inkább eltűnnek a francia és az idevaló hivatalnokok, hogy helyükbe németek jöjjenek, annál inkább észrevehető a silányabb elemek szaporodása... Elvégre ez érthető is. A német hivatalnok, a ki otthoni viszonyai között jól érzi magát, a főnökeknél jó hírből áll, kellemes társadalmi és családi összeköttetésekkel össze van kötve az otthonával, nem jelentkezik egykönnyen önként az okkupált területekre, a hol szokatlan állapotok, háborús veszedelem, roppantul megszorított munkateher és nagyon rossz viszony a lakossággal, a mi rá vár.

(Folytatás következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Augusztus 3. Csapatunk Wellesniównál egy ellenséges osztagot, a mely keskeny arcvonalrészen árkaikba behatolt, újra teljesen kivertek onnan. Böhm-Ermolli vezérezredes hadserege Brodytól délnyugatra és nyugatra az oroszok támadó kísérleteit visszautasította. A Sarnyiból Kovelbe vezető vasutvonal mentén és a Stochod alsó folyásánál szintén megütköztek az oroszok előtörései. Az ellenség egyébként tegnap aránylag csendesebben viselkedett, a mit mindereklőt minden mértékét fölülmúló nagy veszteségeinek lehet tulajdonítani. A nyugati harcstéren a Sommetól északra, az Ancre-patak és a Somme közötti erős előkészítő tűz után döntő támadás volt várható, de a németek zárótűze következtében csak időben és térben elkülönített, de súlyos harcokba került a sor. A bapaume-alberti út két oldalán és a Trones-erdőtől keletre erős angol támadások összeomlottak. Maupas és a Somme közt a franciák hét ízben megismételték rohamaikat. Szívós küzdelem után a német csapatok megtartották állásukat. Csupán a Monacu-majorbba és attól északra egy árokrészbe hatolt be az ellenség. A Sommetól délre, Barleuxnél és Estréesnél visszaverték francia előtöréseket. A Maas jobboldalán az ellenség a Poivre-hegyhát ellen és a Thiamont-erdtől egészen a Laufée-erdtől északra terjedő területig egészen a harcvonalon nagy erővel támadott. A Poivre-hegyhát nyugati részén és a Fleurytól délnyugatra legelőlvonalain egyes részeiben megvetette lábát és a Laufée-erdségekben tegnapelőtt elvesztett árokrészeket ismét visszavette. A Thiamont-erdtől mellett és Fleurytól délkeletre a németek az ellenséget simán visszaverték, az erdős hegységbe való ideiglenes betörés után pedig onnan ellentámadással nagy veszteségei mellett kivetették. Az orosz harcstéren kisebb vállalkozásaink a Boreola-szakaszon a Paneveggio-tól délnyugatra eső magaslatokon augusztus 1-én az oroszok leg súlyosabb veszteségei közt vertünk vissza két-három orosz zászlóalj.

Augusztus 4. A Moldava legfelső szakaszától nyugatra és a Czarny-Czeremosz mentén a Károly Ferencz József kir. herceg altábornagy fővezérlete alatt alakított hadseregvonalon jobbszárnyán új — a szövetséges csapatok számára kedvezően lefolyó — harcok fejlődtek ki. A kir. herceg hadseregvonalának közepén és balszárnyán nincs nevezetesebb esemény. Zalosczenél az ellenség megtámadta hadállásainkat. Visszavertük. A harcok folynak. Terstjanszky vezérezredes hadseregénél lovasságunk szuronyharcban visszavert egy támadást. Egy repülőnk ezen a területen tegnapelőtt az ellenségnek egy kétfedélű Farman-repülőgépet lőtte le. A Stchod mentén Kaszovkától nyugatra tegnap délelőtt az oroszok egy erős támadása összeomlott. Délután az ellenség egy újabb támadással Rudkánál behatolt vcnalunkba. Odasiető német és osztrák-magyar zászlóalj és a lengyel legió részei az oroszokat estére teljesen kiverték az állásból. A Sarny-Kovel-vasutvonal-tól délre Fath tábornok csapatai egy erős orosz támadást visszavertek. A nyugati harcstéren az Auere és a Somme között a nagy erőre kapott ágyúharcot nem csökkentő hevességgel folytatták. Ovillerstől északra, Guillemontól délnyugatra és

a Monacu-majortól északra a németek visszaverték. A Sommetól délre az ellenség éjjeli támadása Barleuxnél meghiusult. A franciák Fleury mellett és a Thiamont-erdtől délre elfoglalták a németek állásait. Ellentámadásukkal a németek Fleury falut és az o helységtől nyugatra és északnyugatra levő árkokat visszafoglalták. A Thiamont-erdtől északra nyugatra és a Chapitre erdőben, valamint az erdős hegységben a németek visszaverték az ellenség támadásait. A helyzet most ismét olyan, mint a rendkívül nagy erővel intézett francia támadás előtt volt. Az orosz harcstéren az ellenség élénk tűzvérségi tevékenysége az Isonzo-harcvonal több szakaszán.

Augusztus 5. Károly kir. herceg hadseregvonalának a Kárpátokban küzdő csapatai tegnap is tért nyertek. Háromszázhuszöt oroszot fogtunk el és 2 löveget zsákmányoltunk. A harcok Delatyn vidékéig terjedtek ki. Zalosczenétől északnyugatra — Hindenburg tábornagy harcvonalának déli szárnyán — az ellenség néhány helyen átjutott a Szereth-lapályon. Visszavetettük. Csak egy ponton van még folyamatban csapataink ellentámadása. Odább északra nincs nevezetesebb esemény. A nyugati harcstéren a Sommetól északra tegnap jelentősebb harcok szelésebb arcvonalon és nagy angol erők ellen folytak a részben egész napon át tartottak. Az Ovillerstől északra a Foureaux-erdtől terjedő szakaszon előtörő angolokat nagy veszteségeik mellett némely helyen makacs közelharcokban visszaverték. Pozieresnél új harcok vannak folyamatban. Délután Maurepastól délre visszavertek egy francia helyi előtörést. Az Aisne-területen az ellenség számos járőrzállalkozást kísérelt meg, a melyek mindentűn eredménytelenek maradtak. A Maastól jobbra a Fleury-szakaszon tegnap lefolyt ellentámadásunk alkalmával a németek négy különböző hadosztályhoz tartozó 468 foglyot szállítottak be. Thiamont-erdtől vidékén újabb elkeseredett harcok fejlődtek ki. Az orosz harcstéren a Doberdó-fensík déli részén tegnap heves harcok fejlődtek ki. Az ellenség tűzvérségi tüze, a melynek erőssége már a legutóbbi napokban is növekedett, a Monte dei sei Busi—Malfalco-hegygerinc-szakaszon délelőtt 10 órakor a legnagyobb hevességre fokozódott. Szakadatlanul négy órán át tartó tömegtüzelés után délután 2 órakor az orosz gyalogság támadásába indult. Az ellenség első kísérletei, hogy fedezékiből előnyomuljon, derék tűzvérségünk remek tűzhatásán megütköztek. Ennek dacára sikerült az ellenségnek a délután folyamán több ponton behatolni állásainkba, azonban bátor gyalogságunk közelharcban újra kivetette őket, úgy hogy este 7 órakor az egész régi állás újra birtokunkban volt. Ebben az időpontban a tűzvérségi tűz csökkent és a sötétség beálltával teljesen elalnyhult. Ebben a megütközött támadásban legalább hét orosz gyalogezred vett részt. Kétszázharmincz embert sebesületlenül fogtunk el és két gépfegyvert zsákmányoltunk. A fensík északi részén és a görzi hídfőnél állásaink szintén egész nap erős tűz alatt álltak. Karinthiában a Plöckenen három orosz zászad előtöréseit a tiroli keleti harcvonalon pedig egy dandárnak a Paneveggio-tól északra fekvő magaslatok elleni támadását véresen visszavertük. Repülőnk Bassanót sikeresen bombázták.

Augusztus 6. Károly kir. herceg altábornagy hadseregvonalára: Capul vidékén számos orosz támadás hiúsult meg. Jabloniczától és Tartorovtól délre osztrák-magyar és német csapatok az ellenség heves ellenállása dacára előnyomulnak. Kövess vezérezredes hadserege Delatyntól délnyugatra erős orosz előtöréseket vert vissza. Odább északra nincs nevezetesebb esemény. Hindenburg tábornagy hadseregvonalára. Zalosczenél a Szereth-völgy nyugati lejtőjén elkeseredetten és váltakozó eredménynyel folyik a harc. Fath tábornok szövetséges csapatai Zarezenél, Stobychvától délre most már befejezett győzelmes harcokban négy orosz tisztet és 900 főnyi legénységet fogtak el és 5 gépfegyvert zsákmányoltak. A nyugati harcstéren Pozieresnél a harcok még tartanak. Este az ellenség részleges támadásai a Foureaux-erdnél és a Sommetól közvetlenül északra megütköztek. A Maas-területen különösen a folyótól jobbra mindkét fél tűzvérsége erős tevékenységet fejtett ki. Thiamont egykori erdjéért elkeseredett gyalogsági harcok folynak. A foglyok száma a Fleury-területen 16 tisztre és 576 főnyi legénységre emelkedett. A Chapitre-erdőben a németek tegnap további előhaladást tettek. Vemmelstől északkeletre az Argonneokban és a Combres-magaslaton eredményesen robbantottunk. Ellenséges járőreket több helyen visszavertek. Az orosz harcstéren az Isonzo-harcvonalon a görzi hídfő és a doberdói fensík ellen irányított erős tűzvérségi tűz változatlan hevességgel tartott. Redipugliától keletre és Selznél levő állásaink elleni egyes előtöréseket visszavertünk. Görz városa a tegnapi bombázástól súlyosan szenvedett. Az irgalmasok kórházát telitalálatok szétrombolták és több halálesetet okoztak. A tiroli keleti harcvonalon a Paneveggio-szakaszon levő magaslati állásaink állandóan heves tűzvérségi tűz alatt állnak. Egyes

olasz zászlóaljok elszigetelt előtörései az ellenség leg súlyosabb veszteségei mellett hiúsultak meg. Lissa sziget fölé az orosz légihajó egye a tengerbe zuhant és elsüllyedt. Egy torpedóhullám már csak a roncsait tudta megmenteni.

Augusztus 7. Károly kir. herceg altábornagy harcvonalára: Bukovinában a helyzet változatlan. A kelet-galicziai Kárpátokban a tegnapi nap folyamán visszafoglaltuk az oroszok magaslati állásait Jabloniczánál, Vorochánál és Tatarovtól nyugatra. Kövess vezérezredes hadserege a Delatyntól mindkét oldalra eső területen jelentős erők számos támadását verte vissza. Bothmer gróf hadseregének északi szárnyán is megütköztek az oroszok elszigetelt előtörései. Hindenburg vezértábornagy harcvonalára: Vertikánál és Zelosczenél minden talpa'atnyi földért elkeseredett küzdelem folyik. A Zalosczenétől nyugatra fekvő és heves vetélkedés szülyeül szolgáló trosczianiczi majorért vívott harcokban, a mely tegnap délután óta ismét a mi birtokunkban van, az oroszok számos foglyot hagytak kezünkben. Stobychvától délre a Stchod mellett az oroszok egy átkelési kísérlete meghiusult. A nyugati harcstéren Pozieresnél a németek ellentámadással ismét kiragadták az angolok kezéből egyes átmertéleg elfoglalt árokrészeket. Thiepvál és Bazer-tin le Pet-t közt új harcok folynak. A Monacu-majortól északra a francia támadásokat visszaverték. A Thiamont-hegyhátban a harcok nyugat-pontra jutottak a rékük, hogy a franciáknak sikert hoztak volna. Az orosz harcstéren az Isonzo-harcvonalon tegnap reggel ismét kiújult a heves tűzvérségi tűz a tolemini hídfőnél egészen a tengerig. Több órai rendkívül heves tüzelés után délután 4 órakor az oroszok számos ponton támadást intéztek a görzi hídfő és a doberdói fensík ellen. Ennek következtében a Monte Sabotinón, Pevmárrál és a Monte San Michelén elkeseredett harcok fejlődtek ki, a melyek egész éjszakán át tartottak és még most sem fejeződtek be. Csapataink ellentámadásai ismét visszahódították legnagyobb részét azoknak a teljesen összeült legelső állásoknak, a melyeket az ellenfél az első megroharás alkalmával birtokába vett. Egyes árkokat még heves harcok folynak. Eddig 32 tisztet és 1200 főnyi legénységet fogtunk el. Görz állandóan rehez tűzvérségi tűz alatt áll, a mely a városban számos tűzvész okozott. Tegnap az oroszok messzchorodó ágyúkkal Sst'ánát is lőtték. A tiroli keleti harcvonalon ismét megütköztek az ellenségnek a Paneveggio-tól északra eső magaslati állások ellen intézett előtörései.

Augusztus 8. Károly kir. herceg altábornagy

hadseregvonalára: A kárpáti csapatok a Jabloniczától keletre emelkedő magaslatokon és Vorochánál tért nyertek, ezernél több oroszot fogtak el s négy gépfegyvert zsákmányoltak. Delatyntól délnyugatra Kövess vezérezredes csapatai újra erős orosz előtöréseket vertek vissza. Ottyniától és Thumacztól keletre az ellenség tegnap délelőtt nagy tömegekben támadott. Egyik támadó csoportja Ottyniától nyugatra eső vonalunkon túl hatolt előre, de osztrák-magyar csapatok ellentámadásai újra teljesen visszavetették, mely alkalommal ezernél több oroszot fogtunk el. Thumacznál a védelmet az ellenségnek egy tülerővel végrehajtott támadása elől a községtől nyugatra fekvő területre helyeztük át. Vertekától délre csapataink megütköztek az ellenségtől a Szereth balpartját. Hétszáznál több oroszot fogtunk el és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk. Hindenburg vezértábornagy hadseregvonalára: Zalosczenél a tegnapi nap aránylag csendesen telt el. Volhyniában, Torcyn-tól délnyugatra Terstjanszky vezérezredes hadserege ma reggel heves orosz támadások egész sorát verte vissza. Az ellenség részben ellentámadással vetették vissza. Fath tábornok csapatai Stobychvától délre ismét az oroszok több átkelési kísérletét hiúsították meg. A nyugati harcstéren a La Bassée-csatornától délre egészen Loos vidékéig élénk volt a tűzvérségi tüzelés. Thiepvál és a Somme közt különösen Pozieresnél, Bazer-tin le Pet-től és Maurepastól délre folytatta az ellenség heves támadásait. Ezek egyes helyeken elkeseredett közelharcokba vezettek, a melyek lényeges részükben a németek javára dőltek el. Csak egyes helyeken, így Pozieresnél és Hemtől keletre folyik még a harc. A Sommetól délre Estréesnél és Soyecour-tól visszaverték francia kézigránát-osztágaik előtöréseit. A Maas-területen a folyó mindkét oldalán igen élénk volt az ágyúharc. Thiamont egykori erdjéitől északnyugatra, nyugatra és délnyugatra az ellenség támadásai a németek tüzeben teljesen összeomlottak. Tovább délre az ellenség támadó szárdekkát csrájában fojtották el. Az orosz harcstéren a görzi szakaszon az elkeseredett harcok változatlan hevességgel folynak. A görzi hídfőben az Isonzo nyugati partján küzdő csapatok augusztus 6-án délután óta nagy tülerőben levő ellenséges csapatok számos támadását véresen verték vissza. Ez alkalommal 2932 oroszot, köztük 72 tiszte, fogtak el. Hogy a hídfő bátor védőit, a kik ellen az oroszoknak egyre megújuló dühös támadásai irányulnak, nagy veszteségektől megóvjuk, őket ma éjjel az Isonzo keleti partjára vontuk vissza. A Doberdó-fensíken

a Monte San Michelén és San Martinónál az ellenség összes támadásai az oroszok leg súlyosabb veszteségei mellett hiúsultak meg. Használóképpen odább délre is erős orosz támadások omlottak tüzelésünkben teljesen össze. Itt az összes állások csapataink birtokában vannak. A karintiai és a tiroli harcvonalon hevenként élénk tűzvérségi harcok folynak. Egy tengeri repülőrajunk a 7-óról 8-ra virradó éjjel legkezebb és középső kaliberű, valamint grujtó bombákkal bőségesen és eredményesen bombázta az Isonzo torkolatánál lévő ellenséges ütegállásokat és az oroszoknak Gorgónál levő tengeri repülőállomását. A tengeri repülőgépművekre hevesen tüzeltek, de valamennyi sértetlenül tért vissza.

Augusztus 9. Károly kir. herceg altábornagy harcvonalára: A Capul-területen, Bukovinában az ellenséget észak felé visszavetettük. A felső Pruthnál csapataink a Vorochától nyugatra fekvő magaslatokat elfoglalták. A teznapelőtli harcok következtében Ottyniában harcoló oroszok egy állásainktól nyugatra előkészített állásba vezettek vissza. A harc tevékenységben a területet tegnap egész nap változatlan hevességgel tartott. Bothmer gróf tábornok hadseregének déli szárnyán a császári és királyi erők több erős támadást vertek vissza. A Zalosczenétől délre beszállított foglyok száma 12 tisztre, 966 emberre növekedett. Hindenburg vezértábornagy hadseregvonalára: Volhyniában a harcok újabb a legnagyobb erővel újultak ki. Ugy Terstjanszky vezérezredes hadseregéről, a hol az oroszokat helyenként ellentámadásunkkal visszavertük, mint Ksielninél és Kaszovkánál, a Stchod-környékben az ellenség mélyen tagozott tömegekkel (ezek közt sibériai és gárdacapatokkal) támadása nyomult előre. Minderütt, sok helyen ember-ember ellen folytott harcokban, visszavertük. Az ellenség ör gyilkos harcmodorának folyamárnyaként az állásunk otti előtér egy nagy hullámra. Stobychvától délre orosz átkelési kísérletek újra megütköztek. A nyugati harcstéren az argo'oknak és a franciáknak a Sommetól északra a Foureaux-erdtől a Sommeig terjedő arcvonalon ellen intézett tegnap jelentősebb támadásai megütköztek. Az angolok 10 tiszte és 974 főnyi legénységet hagytak sebesületlen foglyokként kezünkön és 6 géppuskát vesztek. Súlyos, véres veszteségeik voltak. Szirtiny megütköztek az Ovillers—Bazer-tin le Pet-t vonalon ma éjjel ellenünk intézett erős argol támadás. A Maastól jobbra jelentősen francia erők többször támadtak a Thiamont és Fleury-szakaszon, a Chapitreben és Erdőshegységben. Az ellenség nek igen

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek alánlják

ROZSNYAI
VILÁGHIRŰ
VASAS
CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki ismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill.

Készítők:
ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Arad,
Szabadság-tér. ☪

Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA
POZONYBAN.
Érettségi vizsgálat. Államkönyv. Intenzívus.
Értelmű kivételre küld az igazgató.

Most jelent meg!

Köveskati Jenő
versei

ÁRNYAK

Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvtárban

LOHR MÁRIA

(KRONFUSZ) Fiókák: II. Fő-
27. IV. Eki-utca.
Kecskeméti-u. 14.
V. Harmad-u. 4.
VI. Teréz-körút 29.
Andrássy-út 16.
VIII. József-rt. 2.

Alapítva 1810-ben. **Haltnerberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

LISZKA VIZ

szeplő ellen

a legbiztosabban ható szer.

Ára 2 korona. ☪ Nagyvárad.

Kapható:
Török József
gyógyszertára,
Budapest, VI.,
Király-utca 12.
sz. és Csillag-
gyógyszertár,
Nagyvárad.

Bad-Nauheim

Taunuson Frankfurt Main mellett. — Nyári és téli gyógyüzem. Kitűnő gyogyeredmény szívbetegségeknel, izom- és izületi czúznál, köszvény, hátgerincz, női- és idegbajoknál. Az összes modern gyógyszerközkök. Gyönyörű park és erdei sétányok. Háboruban résztvetteknek kedvezmény. Prospektust és felvilágosítást nyújt:

„Geschäftszimmer Kurhaus Bad-Nauheim.“

Az osztrák-magyar, török és bolgár hadsereg és ten'érzésel lábba'ozó-ottlora Bad-Nauheimban a szövetségi és hadsereg csapat-és egészségügyi tisztjeit díjjalancul veszi fel

súlyos veszteségei között kellett tűzünk előtt és több helyen szuronyaink elől meghátrálnia. A kezünk közé jutott foglyok száma kerekén 350 emberre emelkedett. A júliusi légi harcok eredménye: Német veszteségek: Légiharcban 17 repülőgép, a földről lelétek 1 repülőgépet, eltűnt 1 repülőgép-párk, összesen veszteségünk 19 repülőgép. Francia és angol veszteségek: Légiharcban 59, a földről lelétek 15-öt, vonalaink közt történt kényszerű leszállás utján vesztek 6-ot, kémeik kihelyezésére való leszállás alkalmával 1-et, összesen 81 repülőgépet, a melyek közül 48 birtokunkban van. Az olasz harctéren a Görz vidékén a heves harcok tovább folynak. Tegnap délután egyes ellenséges osztagok a várost elérték. A Monte San Michelén és San Martinónál az ellenség ismételt támadásait csapataink az olaszok súlyos vesztesége mellett utasították vissza. A magyar királyi székesfehérvári 17. honvédszázad ez alkalommal különösen kitüntette magát.

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: BÉKÉSSY BÉLA, a 2. honvéd huszárezred századcsa, osztályparancsnok, a 3. osztályu hadiékítményes vaskoronarend, a 3. osztályu hadiékítményes katonai érdemkereszt, a hadi katonai érdemérem, a 2. osztályu vaskereszt stb. tulajdonosa, 28 hónapig szakadatlanul, töretlenül bátorsággal és kiváló vitézséggel védelmezve a hazát, ellenséges golyótól találva. — KOVÁCSY DEZSŐ, tartalékos főhadnagy, századparancsnok, mindkét Signum Laudis tulajdonosa, kétszentesdi szakadatlan harctéri szolgálat után, Volhyniában. — NEMES, nemzeti és vitéz SZEMTHANOVICS GYULA, tartalékos hadnagy, a Signum Laudis és a vitézségi érdemkereszt tulajdonosa, 30 éves korában, Roznow mellett. — ERŐ MÁTYÁS TIVADAR, állami főgimnáziumi tanár, közös gyalogezredbeli tartalékos hadnagy, orosz golyótól homlokán találva. — ZSOLDS ZOLTÁN fővárosi tanár, honvédhadapródjelölt, Col-Sklin községnél, 81 éves korában. — VÁRADY KÁROLY, felmérési gyakornok, honvédhadnagy, az ostromlott Przemysvárából történt kitéréskor, 1914. évi december 18-án. — BÁRO OROSZ RÁUL, az 1. honvédhuszárezred hadapródja, az északi harctéren szerzett súlyos sebesülése folytán a nyiregyházi tartalék kórházban. — SZODICS SZILÁRD, polgáriszkolai igazgató, honvédhadapród, 39 éves korában, az északi harctéren. — ILLÉS JÓZSEF, tartalékos honvédhadapród, az ezüst

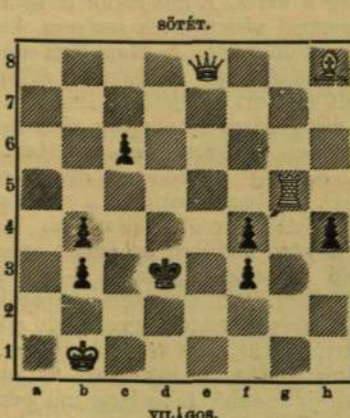
vitézségi érem tulajdonosa, az orosz harctéren szerzett sebesülése következtében, a miskolci csapatkórházban. — LEGIFJABB BAUSZNER GUIDÓ, a 64. gyalogezred kadétja, az orosz harctéren.

Elhunytak még a közlembeli napokban: Gidófalvi GIDÓFALVY GÉZA, nyug. főgimnáziumi tanár, 76 éves korában, Gyulafehérváron. — REDNER SAMU, nagyiparos, nagyvágó, igazgató-elnök, 68 éves korában, Budapestben. — DR. FEJÉR DÁVID, Csikmegeye tb. főorvosa, 65 éves korában, Nagynyeden. — DR. TATÁR JÁNOS, nyug. kerületi orvos, 53 éves korában, Budapestben. — DR. KOZMA ENDRE, királyi közjegyző, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja, kiskunfélegyházi városi képviselő, stb. 41 éves korában, Kiskunfélegyházán. — BÁNYAY LAJOS kapitány, a hadiékítményes harmadik osztályu katonai érdemkereszt tulajdonosa, Budapestben. — MELY FERENCZ, a Ganz és Társa cég nyug. műszaki tisztviselője, Budapestben. — SCHMIDKÉ JÓZSEF, nyomdai művezető, 66 éves korában, Budapestben. — FRANK VLADIMIR, volt horvát országgyűlési képviselő, 42 éves korában, Bécsben.

ENDRE IZABELLA 55 éves korában, Buda pesten. — DR. BERGER VILMOSNÉ szül. Vlád Gizella 47 éves korában, Désen. — PAZORYI ELEK JÁNOSNÉ szül. pazoryi Elek Pálma, pazoryi Elek János császári és királyi kamarás felesége 44 éves korában, a rekawinkeli szanatóriumban.

SAKKJÁTÉK.

3017. számú feladvány Traxler Károlytól Bécs.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

3012. számú feladvány megfejtése Spóner Andortól.

Világos.	Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. Bc3-f6	1. Hf7	1. Bf4x6+
2. B4x7+	2. Hg5	2. Hh8x7+
1. B4x3+	1. Hg5	1. Hh8x7+
1. Bc2	1. c5-c4	1. V12x4+
1. B4-f5+	1. V12x4+	1. Ke5-d6
1. d4xc3 (d3)	1. Ke5-d6	2. B4-d4+
2. V12xc5+		

Helyesen fejtették meg: A Budapesti Sakk-kör (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lápóvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Garabonciás dal. Nincs meg benne a hangulat magával ragadó és elhitető ereje, a mit csak az igazi költő tud művébe belelehelni.

Ha majd bucsut veszek, stb. Egészen jelentéktelen dolgok, a melyekben nincs semmi, a mi írójunkon kívül mást is érdekelhetne.

Hegedős ének. Ezt a tárgyat bizony Arany János ezerszerre szebben írta meg.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 28-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Semmi sincs oly közel egymáshoz, mint a tudatlanság és szájhóskodás.*

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV. Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Darumádár ha elszállsz,
Messze mentél nagyon messze,
Ott a hol a Dnyeszter vízre zug
hangszerekből állandóan ujdonságok

WÄGNER
Hangszer-Király-nál Budapest, József-kt. 15.
Észlelőgépek 50 koronától 500 koronáig.
Arjeszkek ingyen. — Előleg küldetés.

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogosi tábornok
vezéres alás szerkesztője
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevelár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtiszás-alezredes
BENEDEK ELEK és
BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Az ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb vívmányainak ismertetései kiváló szakemberek tollából, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált annyira mindenki számára érthetővé, mint most, amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy része van a német kémiai tudomány óriási fejlettségének. A háború eredményeképp bizony várható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése a ezért éppen jókor, aktuálisan jelent meg a kötet, a mely a kémia eddigi eredményeit nagyon népszerű, mindenki számára megérthető s mégis teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalását adja. A könyvet, melynek szövegét sok érdekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar szakember, Unger Emil dr. forr. Philip C. James nagyírtó munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Vadászsportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUISÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czimű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-
évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

**Rendeléseknél sziveskedjék
lapunkra hivatkozni.**

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSŐ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvüzletben.

AZ AËRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és
eredeti fényképfelvételeket kö-
zöl. A léghajózás eseményeiről,
fejlődéséről és céljairól kitűnő
és könnyen érthető népszerű-
cikket tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók
a léghajózás és repülés hadi
alkalmazásáról írott közlemé-
nyei, valamint az ifjúság szá-
mára külön fenntartott kisrepülő-
gépek (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64 elbeszélést tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kassztában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Amputált Ön?

Keleti-féle mű-lábak, műkezek, járó- és támaszgépek a legjobbak a világon. Elegáns, könnyű járás! Több évi jótállás, a legolcsóbb gyári árak! **FONTOS!** Igen időszerű! Villamos gyógy-készülékek beteg-ápoláshoz, köszvény, csusz, bénaság stb. ellen.

Nagy raktár minden betegápoláshoz tartozó gummiárkban. Betegtőlőkocsik amputáltak és rokkantak részére, gazdag választékban.

Legújabb képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küldi

KELETI J. Budapest, IV. ker., Koronaherczeg-u. 17.

Most jelent meg
Kerpely Béla könyve:

„Nimródok a fronton“

Mulatságos vadászese-
tek a nagy háborúból.

Vadász milióban tartott haditudósítások, melyek a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.

A díszes kiállítású kötet
= ára 2 korona =
(bérmentes küldéssel 2 K 40 f).

Megrendelhető: a „NIMRÓD“
képes vadászújság kiadóhivata-
lában, Bpest, IV., Egyetem-u. 4.
(Franklin-Társulat) a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem
küldhet ennél kedvezőbb olvasmányt!

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Juliusi sorozat:

IBSEN:

ROSMERSHOLM.

Színmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.

(820—822.) Ára 90 fillér.

RUDOLF HERZOG:

AZ ÓRIÁS.

Fordította Benedek Marcell.

(823.) Ára 30 fillér.

RIEDL FRIGYES:

Shakespeare és a magyar irodalom.

(824.) Ára 30 fillér.

Megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Most megjelent
érdekes ujdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Irta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Két kiváló író
legújabb munkája!

Bűbajosok

Novellák

Irta Kosztolányi Dezső

Ára 3 K 50 f

Tavaszi játék

Regény

Irta Lakatos László

Ára 3 K 50 f

A Franklin-Társulat kiadása

Kaphatók minden
könyvkereskedésben

34. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 20.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetéseket a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

TARTALÉK FEDEZÉKEIBEN, A KARSZT SZIKLAI KÖZÖTT.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.